Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 2014–2015

Aanhangsel van de Handelingen

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3056

Vragen van het lid **Voortman** (GroenLinks) aan de Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport inzake *de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (WMO) door gemeenten* (ingezonden 17 juli 2015).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Rijn** (Volksgezondheid, Welzijn en Sport) (ontvangen 18 augustus 2015)

Vraag 1
Heeft u kennisgenomen van het bericht «gemeente is soms feller op thuiszorg dan Rijk wil»?[1]

Antwoord 1
Ja.

Vraag 2
Wat is uw reactie op de stelling dat door onduidelijkheid van de nieuwe wetgeving over huishoudelijke hulp veel gemeenten verder gaan met bezuinigingen op de thuiszorg dan lijkt te zijn bedoeld?

Antwoord 2
De Wmo 2015 is naar mijn mening duidelijk in wat van gemeenten wordt verwacht indien een ingezetene verzoekt om ondersteuning op het gebied van zijn zelfredzaamheid en participatie. De wet expliciteert dat een zorgvuldig onderzoek moet worden gedaan naar de persoonlijke omstandigheden en behoeften van de cliënt. Hierbij specificeert de Wmo 2015 aan welke eisen het onderzoek moet voldoen. Dit biedt betrokken cliënt belangrijke waarborgen. De cliënt kan aangeven wat in zijn geval de beste ondersteuning zou zijn door middel van een persoonlijk plan (art. 2.3.2 Wmo 2015). Tevens worden waar mogelijk de vertegenwoordiger en mantelzorger van de cliënt betrokken. Het is niet mogelijk om op voorhand al bepaalde ondersteuning te weigeren zonder dat bij het toekennen van een maatwerkvoorziening is gekeken naar de omstandigheden van het geval en een daarop gebaseerd besluit. Zo nodig kan de cliënt tegen een besluit tot toekenning van een voorziening bezwaar en beroep instellen als de voorziening zijns inziens ontoereikend is.

[1] Volkskrant, woensdag 15 juli 2015, pagina 2 en 24/25

ah-tk-20142015-3056
ISSN 0921 - 7398
’s-Gravenhage 2015

Vraag 3
Wat is uw reactie op het voorbeeld waarbij de gemeentelijke bezwarencommissie het bezwaar op de wijze van vaststellen van de zorgvraag gegrond acht, maar de gemeente die beslissing toch naast zich neerlegt?

Antwoord 3
Ik beschik niet over het dossier van de u aangehaalde kwestie en kan mij dan ook geen oordeel vormen over de handelwijze van de gemeente in dit voorbeeld.
Het is aan de gemeenten om binnen de kaders die de wet daaraan stelt te besluiten over aanvragen om ondersteuning van cliënten. De betrokken cliënt heeft het recht bezwaar aan te tekenen tegen een gemeentelijk besluit. De gemeentelijke bezwarencommissie adviseert het gemeentebestuur, het is aan het gemeentebestuur om een beslissing op bezwaar te nemen. Het gemeentebestuur is niet gehouden het advies van de bezwarencommissie te volgen, maar zal een afwijking van het advies wel motiveren. Tegen de beslissing op bezwaar van het gemeentebestuur staat voor de cliënt beroep open.
Ik ben van mening dat de gemeenten procedures met hun cliënten waar mogelijk moeten voorkomen, er bestaan daartoe voldoende mogelijkheden. Te denken valt daarbij aan alternatieve geschilbeslechting zoals mediation, als onderdeel van het proces te organiseren. Ik heb hen daartoe ook herhaaldelijk opgeroepen.

Vraag 4
Bent u voornemens een eventuele uitspraak van de Centrale Raad van Beroep af te wachten of wilt u eerder maatregelen nemen om goede uitvoering van de wet te garanderen?

Antwoord 4
Onder 2. heb ik u reeds aangegeven dat de Wmo 2015 helder is in de kaders voor de uitvoering door gemeenten en de waarborgen die cliënten daaraan kunnen ontlenen. Uitspraken in bezwaar en beroep kunnen bijdragen aan verbeteringen in de uitvoering. Tot op heden wijzen uitspraken van rechters niet op onduidelijkheden in de wetgeving, maar in het merendeel van de gevallen op een onzorgvuldig opereren in de voorbereiding van de gemeentelijke besluitvorming op aanvragen of het op voorhand uitsluiten van hulp zonder onderzoek naar de omstandigheden van het geval. Gemeenten passen ook overeenkomstig de gewezen uitspraken, daar waar nodig, hun beleid aan. Het is aan het gemeentebestuur om zorg te dragen voor een wetsconforme uitvoering, primair aan de gemeenteraad om het bestuur daarop te controleren. Daarnaast staan mij wettelijke bevoegdheden van interventie ter beschikking in daarbij beschreven omstandigheden (art. 2.6.8 Wmo 2015 en de Wet revitalisering generiek toezicht). Van dergelijke omstandigheden is tot op heden in de gemeentelijke uitvoering geen sprake geweest.

Vraag 5
Is bij u bekend hoeveel en welke gemeenten niet meer indiceren in uren, maar vragen om een resultaat als «een schoon en leefbaar huis»?[2] [3] Deelt u de mening dat een dergelijke afspraak over de te leveren zorg onvoldoende houvast geeft voor mensen die zorg thuis nodig hebben? Deelt u de mening dat dit het voor mensen onnodig lastig maakt om tegen de beslissing in beroep te gaan, omdat de beslissing te weinig concreet is? Deelt u de mening dat het niet aan de zorgverlener, maar aan de gemeente is om duidelijkheid te bieden over de hoeveelheid geïndiceerde zorg en invulling te geven aan wat maatwerk is?

Antwoord 5
Nee, ik beschik niet over een landelijke overzicht van alle gemeentelijke voorzieningen. In de Wmo 2015 is bewust gekozen voor het uitgangspunt om in dialoog te bespreken en te onderzoeken op welke wijze de cliënt het beste in zijn zelfredzaamheid en participatie kan worden ondersteund. De dialoog is

---

[2] http://www.telegraaf.nl/dft/geld/experts/de_nationale_ombudsman/article24049077.ece
[3] http://www.rtvoost.nl/nieuws/default.aspx?nid=217951&_ga=1.250251014.1403107126.1436964730

er op gericht om de cliënt daarin zoveel mogelijk regie te laten nemen. Het te bereiken resultaat in de betreffende situatie staat daarbij centraal, waarbij wel van belang is dat duidelijk wordt wat nodig is om in de betreffende situatie tot dit resultaat te komen, bijvoorbeeld in de vorm van een ondersteuningsplan. Dit vergt het verzamelen van de daarvoor relevante informatie, zodat de gemeente op grond daarvan tot een zorgvuldige afweging kan komen met betrekking tot de in die specifieke situatie te leveren passende bijdrage. Uiteraard is en blijft de gemeente, tijdens de voorbereiding van het besluit en ook na het nemen daarvan,
volledig aanspreekbaar op de passendheid van de bijdrage aan iemands zelfredzaamheid en participatie. Het gegeven of het besluit een resultaat benoemt of een voorziening in uren omvat, maakt daarbij geen verschil.

Vraag 6
Welke maatregelen neemt u om ervoor te zorgen dat mensen die zorg nodig hebben ook daadwerkelijk een persoonlijk gesprek met de gemeente krijgen en een zorgplan waarmee ook echt duidelijk is waar zij met betrekking tot de zorg van uit kunnen gaan?

Antwoord 6
De wet is duidelijk over de voorbereiding van de gemeentelijke besluitvorming, zo dient het in de wet vastgelegde onderzoek te worden uitgevoerd en dient – in het kader daarvan – de betrokken cliënt in de gelegenheid te worden gesteld zelf met een plan voor de organisatie van zijn ondersteuning te komen, als basis voor het gesprek. Het gemeentebestuur heeft de verantwoordelijkheid voor een goede uitvoering van de wet en de door de gemeenteraad vastgestelde kaders, het is primair aan de gemeenteraad om het bestuur op die uitvoering te beoordelen en waar nodig bij te sturen. Signalen die mij in deze fase bereiken, bijvoorbeeld via het meldpunt «Juiste loket», de «Implementatietafel Hervorming Langdurige Zorg» (HLZ) of de «Cockpit HLZ», worden als regel door VWS met de verantwoordelijke gemeente gedeeld en geverifieerd. Daar waar er (mogelijk) sprake is van meer generieke aandachtspunten vraag ik hier landelijk aandacht voor, bijvoorbeeld in mijn periodieke brieven aan de colleges van burgemeester en wethouders.
Ik zie dat gemeenten op dit moment hun verantwoordelijkheid nemen om de uitvoering (verder) te optimaliseren en zie nu geen aanleiding om verdergaande maatregelen te nemen.

Vraag 7
Is bij u bekend hoeveel en welke gemeenten voor het inschakelen van huishoudelijke zorg via een persoonsgebonden budget een vast tarief hanteren, ongeacht de hoeveelheid hulp die iemand nodig heeft? Acht u een dergelijke handelwijze in lijn met de Wmo en het maatwerk dat daarin wordt nagestreefd?

Antwoord 7
Nee, ik beschik niet over het door u bedoelde overzicht. Uitgangspunt van de Wmo 2015 is daar waar nodig, door de gemeente, bijdragen in de passende ondersteuning van de zelfredzaamheid en participatie van een ingezetene. De gemeente is gehouden deze bijdrage af te stemmen op de kenmerken van de persoon en diens situatie, waaronder de mogelijkheden om zelf deels verantwoordelijkheid voor het organiseren van die ondersteuning te kunnen nemen. Dit wettelijke uitgangspunt is voor gemeenten een gegeven, de gemeentelijke uitvoering dient hieraan te beantwoorden.